

בגין ודיין: בני ברית?

לכנסת, מבלי להציג גם רשימה להסתדרות. שכן, בעד מי יגיד או לבחוריו להצביע? מקורביו לוחצים עליו, שבמיקרה של פריי שה, יתייצב בראש רשימה מפלגתית של רפ"י. אבל דיין עצמו היה רוצה לראות את עצמו בראש רשימה ציבורית לאומית, ש' אינה כפופה לתכתיבים מפלגתיים. הוא ניצב עתה, בנקודת שפל אישית ופריי לישית, על פרשת-דרכים. השאלה הניצבת בי פניו היא: האם להסתכן במאבק תוך אפי שרות של יציאה מהתמונה, או להאחז בי עמדה שהגיע אליה — ולקוות שאיכשהו יתגבר על זקני מפלגתו?

גם אז לא ינקוט דיין בצעד קיצוני אם לא יהיה משוכנע שיש לו סיכוי להצליח. עד כמה שהוא מכחיש זאת, הוא מייחס חשיבות ניכרת לתוצאות מישאליים ומסעיי ההחתמה למענו, שפינתם ספיר — בסעות טאקטית גדולה — הוציאם מגדר תופעה שולית והעמידם במרכז המאבק הפוליטי. ההכרעה תצטרך ליפול, לכל היותר, בי חודשים מאיינו השנה. במועד זה מסתיימת הגשת הרשימות לבחירות להסתדרות. כאשר יערכו הבחירות להסתדרות, תסתיים כבר הגשת הרשימות לבחירות לכנסת. דיין לא יוכל להרשות לעצמו לעמוד בראש רשימה

של דיין לזקנים—ועל ההתכתחיות הצביות

של אישיותו אלה הם עיסוקים שוליים, מעין ניצול זמן פנוי וברירה, אך לא תעסוקה היכולה למלא את עולמו של אדם ולהעסיק את כולו בה.

מה הם סיכוייו לעתיד?

ברור כי במיסגרת מפלגתו אין לדיין כל סיכוי להגיע לכס ראש-הממשלה בעתיד הנראה לעין, אלא אם יוצרו תנאים מיוחדים חד-פעמיים, כמו במאי 1967. גולדה ופינתס ספיר נוקטים כיום מאמצים לנטרל את דיין לחלוטין, במישור המפלגתי, בשיטה המכונה "שמן זית וז". הם מנסים להרגיעו כילד שגולו ממנו צעצוע, מדברים על "פתיחת דף חדש" ויוצרים לו תדמית כמי שהשתלב מתוך הסכמה בממשל ונותן לו את תמיכתו. בפני דיין קיימות כיום שתי אפשרויות, שתיהן מתוך צעצוע, לפרוש ולהילחם ב' אופן עצמאי, או לפרוש אל הארכיאולוגיה. מקורביו של דיין טוענים כי לא רצה לפי רוש על רקע של מאבק אישי, והוא ממתין להזדמנות של פרישה על רקע מדיני. הוא ירצה להציג את פרישתו לא כמלחמה בעק אינטרסים אישיים אלא כמאבק בעד אינטרסים של המדינה.

הזדמנות כזו עשויה להתחולל, כך מאי מינים דיין ומקורביו, כבר בחודשים הקרובים, כאשר הממשלה תעמוד בלחצים ויהיה עליה לקבל הכרעות. אז יוכל דיין לנקוט בעמדה קיצונית עצמאית ולפרוש כשהוא נושא עימו דגל זה למלחמת הבחירות.

הרמת הידיים של משה דיין, ללא כל עימות והתמודדות בתוך מפלגתו, לא הפ' תיעה במיוחד. ברור כי בהנאים וביחסי הכוחות הנוכחיים לא היה לדיין כל סיכוי לנצח בקרב בתוך מפלגתו. אולם עצם הקרב הפנימי היה דרוש לדיין כדי להציל את יוקרתו ומעמדו.

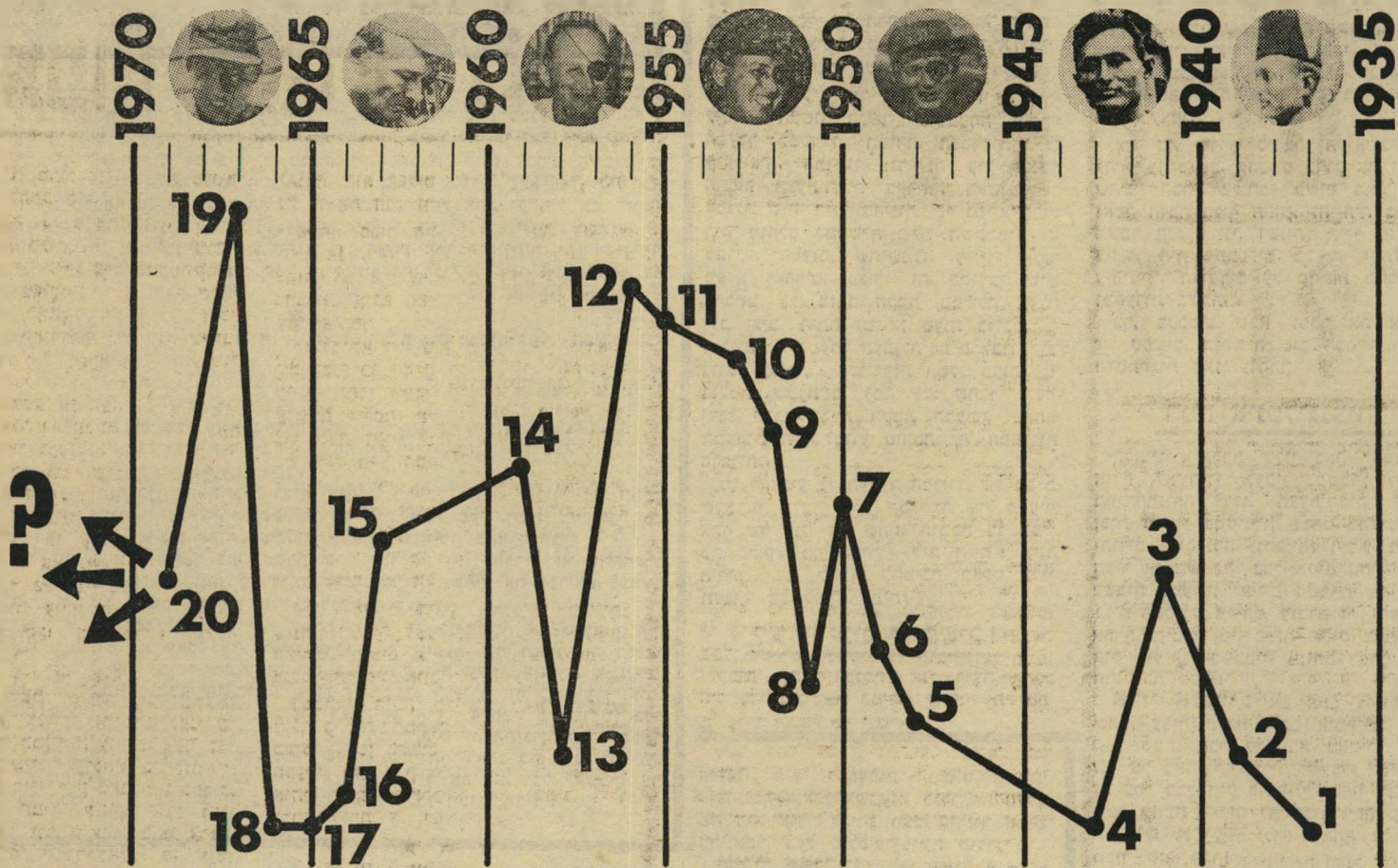
לו היה נלחם ומובס, כפי שאפשר היה לצפות בבירור, היה הדבר מאפשר לו הסי תערות על כס ראש-הממשלה מתוך למפלגה. או היתה נראית הכתרתה של גולדה באור אחר לגמרי. במצב כזה לא היתה נותרת ל' דיין הבחירה אלא לפרוש ממפלגתו, ולקצור בחוץ את פירות האהדה אליו.

דיין לא עשה זאת בגלל מיכלול של סי' בות, שהעיקרית ביניהן היא סיבה אישית, פשוטה בתכלית. הוא עצמו אמנם תירץ את כניעתו בלישכת הצמרת של מע"י בביטויים כמו "אינני חייב להיות דווקאישוט כלפי עצמי", ומבחינה אישית נשמתי אינה יוצאת לראשות-הממשלה ולא זה חלום חי החרוד ביותר. אבל האמת היא שמשה דיין פשוט חשש להיות בחוץ.

נסיגות הפרישה של דיין בעבר העמידו אותו במצבים אישיים טראגיים שהוא אינו מוכן לחזור עליהם. מתוך לתפקיד הממ' לכתי, המעסיק אותו וממלא אותו, משה דיין הוא אדם במצב שמתוך למיסגרת זו אין לו מה לעשות.

הוא יכול לעסוק בארכיאולוגיה, במיסחר עתיקות או בכתיבת ספרים. אבל במבינה

32 שנים של עליות וירידות

אגף מיבצעים במטכ"ל. (10) דיין מתמנה כרמטכ"ל ב-1953. (11) דיין הופך לרמות גיבור בזכות פעולות התגמול שמבצע צה"ל. (12) שיא ראשון בקאריירה של דיין — גיבור מיבצעי-סיני 1956. (13) ירידה פיתאומית — דיין עוזב את צה"ל. (14) דיין מתמנה כשר-החקלאות בממשלת בן-גוריון ב-1959. (15) תחילת הירידה — ביג'י מתפטר ב-1964. (16) דיין מתפטר מהממשלה. (17) דיין מצטרף לרפ"י. (18) סיור בוייטנאם עם הצבא האמריקאי ב-1966. (19) מאי '67 — שיא הקאריירה של דיין: הוא מתמנה כשר-הביטחון. (20) מרץ 1969 — דיין נכנע ללא-קרב במאבק על ראשות הממשלה, לאחר מותו של ראש-הממשלה לוי אשכול. גולדה מאיר מתמנה כראש-ממשלה.

זהו הגראף של הקאריירה הציבורית של משה דיין, בה נרשמו עליות וירידות רבות ב-32 השנים האחרונות. נקודת המוצא (1) היתה בשנת 1937, כשמשה דיין החל את פעילותו הביטחונית בעת שהתגייס למשמרת הישובים העבריים. (2) 1939 — משה דיין נאסר על-ידי הבריטים ונכלא בעכו. (3) דיין משתחרר מהכלא ב-1941 והופך לרמות מרכזית בהגנה. (4) דיין מאבד את עינו בחזית הסורית — נראה כי הדבר יסיים את הקאריירה הביטחונית שלו. (5) במלחמת העצמאות הופך דיין למפקד גדוד. (6) דיין מתמנה למפקד חזית ירושלים. (7) שלב נוסף בעלייתו של דיין — הוא מתמנה לאלוף פיקוד-הדרום. (8) כעבור שנה הוא יוצא ללימודים בבריטניה. (9) דיין מתמנה לראש